

تیم سیاست خارجی دولت یازدهم چه ترکیبی خواهد داشت؟

ژنرال‌های دیپلمات

8 تیر 1392 ساعت 12:22

با توجه به این‌که طی روزهای گذشته بازار گمانه‌زنی‌ها درباره ترکیب احتمالی کابینه و سیاست خارجی دولت یازدهم داغ شده است، در داده نمای پیش‌رو به بررسی ترکیب احتمالی تیم سیاست خارجی آقای روحانی در دولت آینده می‌پردازیم.

گروه سیاسی جهان نیوز: شاید به جرأت می‌توان گفت بخش بزرگی از پیروزی دکتر حسن روحانی در انتخابات ریاست‌جمهوری یازدهم مرهون شرایط کشور به لحاظ سیاست خارجی بود سیاست خارجی که دولت نهم و دهم در پیش گرفته‌بود و آقای روحانی در شعارها و فعالیت‌های انتخاباتی‌اش یکی از تندترین انتقادات را به آن داشت. انتقاداتی که مستقیماً به نوع رویکردها و روش‌های آقای احمدی‌نژاد در سیاست خارجی وارد می‌شد. لذا از این جهت بررسی تیم سیاست خارجی آینده آقای روحانی و رویکردهای آن بسیار حائز اهمیت خواهد بود. از سوی دیگر با توجه به این‌که طی روزهای گذشته بازار گمانه‌زنی‌ها درباره ترکیب احتمالی کابینه و سیاست خارجی دولت یازدهم داغ شده است، در داده نمای پیش‌رو به بررسی ترکیب احتمالی تیم سیاست خارجی آقای روحانی در دولت آینده می‌پردازیم. بر اساس شواهد و قرائن موجود، از یک سو و دیدگاه‌ها و ظرفیت تشکیلاتی آقای روحانی از سوی دیگر می‌توان ترکیب احتمالی زیر را برای سیاست خارجی ایشان پیش‌بینی کرد.

محمود واعظی

دکتر واعظی از دیپلمات‌های نسبتاً قدیمی وزارت خارجه است که از سال ۱۳۶۵ به این وزارتخانه پیوست. دکتر واعظی علاوه بر فعالیت‌های اجرایی، کارهای پژوهشی و تدوین کتاب‌هایی در حوزه سیاست خارجی، انرژی و مسائل منطقه‌ای را هم در کارنامه خود دارد که برخی از آن‌ها به‌عنوان مرجع در دوره‌های دانشگاهی و تحقیقاتی استفاده می‌شود.

سمت‌های اجرایی دکتر واعظی از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی به ترتیب عبارتند از: مدیرعامل شرکت مخابرات ایران از سال ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۵، مشاور وزیر خارجه از سال ۶۵ تا ۶۶، معاون سیاسی اروپا و آمریکا وزارت خارجه از سال ۶۸ تا ۷۶، معاون اقتصادی وزارت خارجه از سال ۷۶ تا ۷۸، معاون پژوهش‌های سیاست خارجی مرکز تحقیقات استراتژیک از سال ۷۸ تاکنون. او همچنین معاون اروپای وزارت خارجه در دهه ۸۰ و مشاور دکتر روحانی در امور سیاست خارجی است.

با توجه به این‌که در جریان فعالیت‌های انتخاباتی، واعظی به‌عنوان نماینده آقای روحانی در مناظرات و جلسات حاضر بود و از سوی دیگر رویکردهای نزدیک‌تری در سیاست خارجی با روحانی دارد، و همچنین با وجود نیاز به چهره‌ای جدید در

وزارت خارجه که در شرایط فعلی احساس می‌شود، به‌نظر می‌رسد شانس محمود واعظی از دیگران برای سمت وزارت خارجه بیشتر باشد.

محمد جواد ظریف

ظریف که در سال ۱۳۸۶ پس از بازگشت از مأموریت سفارت دائم ایران در سازمان ملل، از دید رسانه‌ها پنهان شد و به فعالیت‌های دانشگاهی و مشاوره مشغول شد، اکنون یکی از گزینه‌های احتمالی تیم سیاست خارجی دولت یازدهم است. سوابق ظریف عبارتند از: سفیر و نماینده دائم ایران در سازمان ملل، دستیار ارشد وزیر خارجه، معاون حقوقی و بین‌المللی وزارت خارجه، دبیر اجلاس سران کنفرانس اسلامی تهران، استاد دانشکده روابط بین‌الملل و عضو تیم مذاکرات هسته‌ای در دوران روحانی.

کمال خرازی

وزیر خارجه دوران اصلاحات، آن زمان که موضوع تنش‌زدایی و گسترش روابط با اعراب و کاهش تنش‌ها با غرب در دستور کار سیاست خارجی قرار داشت. اگرچه حضور مجدد سیدکمال خرازی در سمت وزارت خارجه کمی بعید به نظر می‌رسد اما احتمال حضور مجدد او در ترکیب تیم سیاست خارجی آقای روحانی دور از انتظار نیست. سوابق اجرایی دکتر کمال خرازی عبارت است از: رئیس شورای راهبردی روابط خارجی از سال ۱۳۸۵ تاکنون، وزیر امور خارجه دولت اصلاحات، نماینده اسبق ایران در سازمان ملل.

علی اکبر صالحی

وزیر خارجه فعلی که باید تا کمتر از دو ماه دیگر سمت خود را به وزیر جدید واگذار کند. صالحی اگرچه عضو تیم احمدی‌نژاد است، اما به لحاظ سوابق و رویکردهای میانه‌روی‌اش و همچنین حضور در تیم مذاکرات هسته‌ای زمان روحانی، بیشتر در گروه اعتدالی‌ها و تکنوکرات‌ها قرار دارد و یکی از گزینه‌های احتمالی دولت یازدهم برای ریاست سازمان انرژی اتمی و یا نماینده ایران در آژانس محسوب می‌شود. سوابق وی به ترتیب عبارتند از: رئیس سابق دانشگاه صنعتی شریف، نماینده دائمی ایران در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، عضو تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای در دوره روحانی، معاون وزیر علوم و سفیر ایران در سازمان کنفرانس اسلامی در جده.

علی اکبر ولایتی

در همان آغازین روزهای پس از انتخابات، اخباری در رسانه‌ها درج شد که از حضور احتمالی علی اکبر ولایتی، به‌عنوان دبیر شورای عالی امنیت ملی، در دولت آقای روحانی حکایت می‌کرد. در این میان با توجه به عزم روحانی برای حل و فصل موضوع هسته‌ای و به دلیل رابطه آن با سایر مشکلات کشور و از طرف دیگر سوابق ولایتی در موارد مشابه - به خصوص پرونده قطعنامه ۵۹۸ - دور از ذهن نیست که روحانی به‌دنبال استفاده از تجارب و نفوذ ولایتی در میان برخی محافل بین‌المللی، با هدف پیشبرد پرونده هسته‌ای باشد. از سوی دیگر حضور ولایتی به‌عنوان رقیب انتخاباتی روحانی این گمانه‌زنی را تقویت می‌کند. لذا احتمال حضور ولایتی در سمت دبیری شورای عالی امنیت ملی جدی است. ولایتی از سال

۱۳۶۰ تا ۱۳۷۶ وزیر خارجه و از آن تاریخ تاکنون مشاور مقام معظم رهبری در امور بین‌الملل است.

صادق خرازی

صادق خرازی یکی از دیپلمات‌های ارشد دوران اصلاحات بود که برخلاف بسیاری از همکارانش، پس از آن که از سوی دولت نهم از قطار دستگاه سیاست خارجی پیاده شد، راه رسانه و حضور در افکار عمومی را برگزید و در دوران هشت ساله ریاست‌جمهوری احمدی‌نژاد، یکی از سرسخت‌ترین منتقدان سیاست خارجی این دولت به‌شمار می‌رفت. او همچنین حلقه‌ای از دیپلمات‌های قدیمی وزارت خارجه را در سایت دیپلماسی ایرانی گرد هم آورد که طی چند سال گذشته نقش اعضای یک اتاق فکر را بازی می‌کردند. به‌نظر نمی‌رسد صادق خرازی با توجه به شرایط جسمی از یک سو و رویکردهای اصلاح‌طلبانه‌اش درباره سیاست خارجی، گزینه کلیدی در ترکیب تیم سیاست خارجی دولت یازدهم باشد. سوابق خرازی عبارتند از: نماینده اسبق ایران در سازمان ملل متحد، مشاور ارشد خاتمی در دوران ریاست‌جمهوری، معاون اسبق آموزش و پژوهش وزارت خارجه، سفیر ایران در فرانسه.

فریدون وردی نژاد

وردی نژاد اگرچه به جز یک دوره سفارت در چین، در زمان ریاست‌جمهوری آقای خاتمی، سوابق خاصی در سیاست خارجی ندارد، اما به‌دلیل حضور پررنگ رسانه‌ای در دوران اصلاحات و سوابق اجرایی ویژه که شامل هشت سال مدیریت خبرگزاری ایرنا و همچنین روزنامه ایران، از ۱۳۷۲ تا ۱۳۸۰ سفیر ایران در چین، از مؤسسان حزب اعتدال و توسعه، استاد رشته مدیریت در دانشگاه تربیت مدرس، معاون پیشین نیروی قدس سپاه، عضویت در کمیته سیاسی، علمی و راهبردی سند چشم‌انداز ۲۰ ساله نظام در مجمع تشخیص مصلحت و عضویت در کمیته سیاست خارجی و روابط بین‌الملل مرکز تحقیقات استراتژیک مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌شود و با توجه به این‌که از افراد نزدیک به روحانی است، از اعضای احتمالی ترکیب تیم سیاست خارجی او خواهد بود. وردی‌نژاد در سال ۱۳۸۹ به عنوان عضو هیأت علمی دانشگاه تهران بازنشسته شد.

سید محمد صدر

صدر از چهره‌های برجسته سیاست خارجی دوران اصلاحات است. صدر در کنار محسن امین‌زاده دو مدیر ارشد خاتمی در وزارت خارجه اصلاحات بود که البته امین‌زاده بعد از انتخابات ۸۸ زندانی و از کلیه فعالیت‌های سیاسی و دیپلماتیک حذف شد. با توجه به حضور افراد باسابقه‌تری در لیست احتمالی، صدر را می‌توان جزو مدیران ارشد احتمالی وزارت خارجه در سطح معاونت پیش‌بینی کرد. سوابق وی عبارتند از: معاون عربی و آفریقایی وزارت امور خارجه دوران اصلاحات و مشاور سید محمد خاتمی، پژوهشگر ارشد مرکز مطالعات وزارت خارجه، عضو مؤسس جبهه مشارکت.

سید حسین موسویان

سخنگوی تیم هسته‌ای روحانی، که مدتی به اتهام ارتباط با خارج و جاسوسی تحت تعقیب قضایی قرار گرفت و اکنون به‌عنوان پژوهشگر میهمان، در دانشگاه‌های آمریکا فعالیت دارد. موسویان که به‌خاطر سوابق تحصیلاتی در آمریکا، وارد

تیم روحانی در شورای عالی امنیت ملی در مذاکرات هسته‌ای شد، بعد از تغییر دولت هشتم و روی کار آمدن دولت احمدی‌نژاد از این سمت برکنار شد.

گرچه موسویان از دیپلمات‌های نزدیک به روحانی بود، اما با توجه به پرونده‌های قضایی وی و همچنین حضور دراز مدت او در غرب، به‌نظر نمی‌رسد آقای روحانی تمایلی به بازگشت موسویان داشته باشد؛ به‌ویژه این‌که حضور وی در شرایط کنونی می‌تواند انتقاداتی از سوی جناح‌های اصول‌گرا در پی داشته و هزینه‌هایی را به روحانی تحمیل کند! سوابق موسویان عبارتند از: سفیر اسبق ایران در آلمان، معاون دبیر شورای عالی امنیت ملی و مذاکره‌کننده ارشد هسته‌ای، معاون مرکز تحقیقات استراتژیک، عضو مؤسس حزب اعتدال و توسعه و مدیر پیشین روزنامه ایران نیوز.

سیروس ناصری

ناصری از دیپلمات‌هایی است که در زمان نمایندگی ایران در مقر سازمان ملل در ژنو، به‌عنوان یکی از اعضای تیم مذاکراتی قطعنامه ۵۹۸ در عرصه سیاست خارجی مطرح شد. پس از آن در دوران روحانی، از اعضای تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای ایران بود. ناصری که با سابقه‌ترین سفیر ایران در ژنو و وین شناخته می‌شود، مدتی سخنگوی تیم هسته‌ای روحانی بود. او نیز بارها از سوی رسانه‌ها و محافل اصول‌گرا به‌دلیل ارتباط با پرونده شرکت نفتی کیش اورینتال با اتهام‌های مالی و سیاسی مواجه شد، اما برخلاف موسویان پای او به دادگاه کشیده نشد. البته به‌نظر می‌رسد آقای روحانی تمایلی به پرداخت هزینه برای افرادی که سابق بر این مورد اتهاماتی قرار گرفته‌اند نداشته باشد و حرکتی آرام و به دور از جنجال‌های رسانه‌ای و سیاسی را برای پیشبرد برنامه‌های سیاست خارجی در پیش گیرد. لذا احتمال گزینه‌هایی مثل موسویان و ناصری در میان تیم روحانی بعید به‌نظر می‌رسد. سوابق ناصری عبارت است از: سفیر پیشین ایران در مقر سازمان ملل در ژنو، عضو تیم مذاکره هسته‌ای، مشاور وزیر امور خارجه. اما در دوران ریاست‌جمهوری احمدی‌نژاد به‌خاطر برخی پرونده‌های مربوط به مسائل مالی، از تیم مذاکرات هسته‌ای کنار گذاشته شد.

سید محمد حسین عادل

عادل یکی از اعضای دولت آقای هاشمی بود که در زمان تصدی ریاست بانک مرکزی به‌دلیل اجرای برخی سیاست‌های اقتصادی و ارزی، در معرض انتقاد شدید افکار عمومی قرار گرفت و پس از مدتی در دوران اصلاحات به سفارت ایران در کانادا و انگلیس رفت. وی از افراد نزدیک به هاشمی است، یکی از گزینه‌های احتمالی ترکیب دستگاه سیاست خارجی روحانی است. سوابق عادل عبارتند از: رئیس کل بانک مرکزی ایران در سال‌های ۶۸ تا ۷۳، سفیر ایران در لندن در دولت هشتم و معاون اقتصادی وزارت خارجه در همان دولت.

امیرحسین زمانی‌نیا

زمانی‌نیا عضو سابق تیم هسته‌ای در حال حاضر در مرکز تحقیقات استراتژیک مشغول فعالیت است. زمانی‌نیا اولین فرد از تیم مذاکره‌کنندگان هسته‌ای بود که در اولین کنفرانس مطبوعاتی روحانی که دو روز پس از اعلام نتایج انتخابات برگزار شد، مدیریت جلسه را برعهده داشت. سوابق زمانی‌نیا عبارت است از: معاون پژوهش‌های روابط بین‌الملل مرکز تحقیقات استراتژیک، مدیرکل اسبق سیاسی و بین‌الملل وزارت امور خارجه، سفیر اسبق ایران در مالزی، عضو تیم مذاکره‌کننده

هسته‌ای و از مدیران ارشد دفتر ایران در نیویورک (سازمان ملل) در دوره خرازی.

محمد رضا البرزی

البرزی سفیر و نماینده سابق ایران در مقر سازمان ملل در ژنو بوده است. معاون پژوهش‌های روابط بین‌الملل مرکز تحقیقات استراتژیک و مدیرکل اسبق سیاسی و بین‌الملل وزارت امور خارجه در زمان خرازی، از دیگر سوابق اجرایی البرزی است.

غلامعلی خوشرو

خوشرو نیز در کنار امین‌زاده و صدر از مدیران و معتمدان خاتمی بود که وارد عرصه دیپلماسی شد. سوابق او عبارت است از: معاون بین‌الملل وزارت خارجه، عضو تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای و از اعضای ارشد جبهه مشارکت.

منبع: هفته نامه پنجره

کد مطلب: 295697

آدرس مطلب: <http://jahannews.com/vdcf1td0ew6d1va.igiw.html>

جهان نیوز <http://jahannews.com>